

עֲלוֹן נוֹשֵׂא · הַזַּעְתָּר – הָאֵזוֹב שֶׁבַּתּוֹרָה

סְגוּלַת

הָאֵזוֹב

עַל פִּי שִׁיעוּרָיו שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצְפִּי

מָה זֶה אֵזוֹב?

מִתּוֹךְ שִׁיעוּרֵי הָרַב

אֵזוֹב	זַעְתָּר	שִׂיחַ קָטָן
בִּלְשׁוֹן הַתּוֹרָה	בִּלְשׁוֹן יְמֵינוּ	"כְּמוֹ עֵץ קָטָן"

"יֵשׁ הַיּוֹם כַּמָּה סוּגִים שֶׁל זַעְתָּר, אֲבָל כּוּלָּם זֶה אֵזוֹב". וּכְדִי לְקַנּוֹת: "יֵלֵךְ לְמִשְׁתָּלָה וְיַגִּיד: תֵּן לִי אֵזוֹב. הֵם יוֹדְעִים, קוֹרְאִים לוֹ זַעְתָּר". (חֻקַּת תשפ"ד; לֵיל בְּדִיקַת חָמֵץ)

תְּחַטְּאֵנִי בְּאֵזוֹב וְאֶטְהָר תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין

תְּהִלִּים נא, ט

הַמֶּסֶר הַמֶּרְכָּזִי

"אֵין כְּמוֹ הָאֵזוֹב"

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

הַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, בְּדַרְךְ הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַזֹּהַר (פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ), מֵבִיא: אֵין כְּמוֹ הָאֵזוֹב, שֶׁמְּגָרֵשׁ אֶת כָּל הַמְקַטְרְגִים, הַמַּשְׁחִיתִים וְעֵין הָרָע. לָכֵן בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, בְּפָרָה אֲדוּמָּה וּבְטָהֳרַת הַמְּצוֹרָע לוֹקְחִים אֵזוֹב. וְרַבֵּנוּ הָאָר"י כָּתַב: יָשִׂים אֵזוֹב עַל שׁוּלְחָנוֹ בְּשַׁבָּת – כָּל שַׁבָּת. (פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית תשע"ט)

כָּל הַשָּׁבוּעַ שָׁמוּר. "תִּיקַּח אוֹתוֹ, תָּשִׂים אוֹתוֹ עַל הַשּׁוּלְחָן בְּלֵיל שַׁבָּת, וְאָז לֹא יָבוֹאוּ מַזִּיקִים כָּל הַשָּׁבוּעַ אֵלֶיךָ הַבַּיְתָה, וְלֹא יֵצֵר הָרַע יְשַׁגֵּעַ אוֹתָךְ". (פָּרָשַׁת חֻקַּת תשפ"ה)

פֶּנֶת הַמּוֹסָר

אֶרֶז וְאֵזוֹב – שְׁנֵי הַקְּצָווֹת

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

בְּטָהֳרַת הַמְּצוֹרָע מְבִיאִים "וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזוֹב" (וַיִּקְרָא יד, ד). מְבָאֵר הָרַב: הָאֶרֶז – הָעֵץ הַגָּבוֹהַּ בְּיוֹתֵר, כְּנֶגֶד מִידַּת הַגַּאֲוָה, שֶׁמְּמָנָּה בָּא לָשׁוֹן הָרַע: "אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ" (תְּהִלִּים יב, ה). וְהָאֵזוֹב – הַנָּמוּךְ בְּיוֹתֵר – רוֹמֵז לַעֲנָוָה פְּסוּלָה: "מִי אֲנִי שֶׁאֵלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ?".

לִשְׁנֵיהֶם אוֹמֵר עֲקִבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל: "דַּע מֵאַיִן בָּאתָ". וְלָעָנָו הַפָּסוּל אוֹמֵר הָרַב: אַתָּה בֵּן שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה אוֹתְךָ! (פָּרָשַׁת מְצוֹרָע תשפ"ד)

פֶּנֶת הַגִּיגֵי אוֹר - שְׁאֵלוֹת עַל הַזַּעְתָּר וּתְשׁוּבוֹת הָרַב

שְׁאֵלָה 1 זַעְתָּר טָחוּן, עָלִים אוֹ יָבֵשׁ?

תְּשׁוּבַת הָרַב: זַעְתָּר עַל הַשּׁוּלְחָן מְגָרֵשׁ כָּל הַמַּזִּיקִים: "לֹא מְשַׁנֶּה טָחוּן, לֹא מְשַׁנֶּה פָּרַח, לֹא מְשַׁנֶּה עָלִים". "זַעְתָּר הוּא זַעְתָּר גַּם כְּשֶׁהִתְיַבֵּשׁ". אֲבָל טוֹב לָקַחַת אֶת הָאֵזוֹב נָטוּ – אֶת הַצֶּמַח עַצְמוֹ, וְעָלִים – יוֹתֵר מְהוּדָּר. (ר"ה תשע"ח; חֻקַּת תשפ"ד; שו"ת דּוֹרֵשׁ צִיּוֹן)

שְׁאֵלָה 2 אֵיךְ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּזַעְתָּר לִשְׁמִירָה?

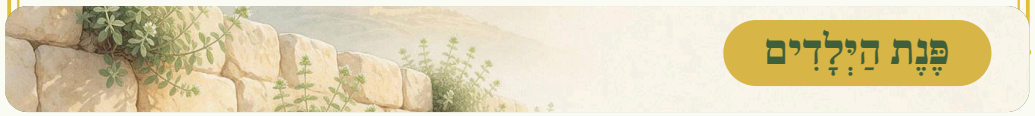
תְּשׁוּבַת הָרַב: עֵצֶם נוֹכְחוּתוֹ בַּבַּיִת – עַל הַקִּיר אוֹ עַל הַשּׁוּלְחָן. חוֹלֶה, אוֹ מִי שֶׁחוֹלֵם חֲלוֹמוֹת לֹא טוֹבִים – יָשִׂים מְעַט תַּחַת הַכָּרִית. וּבְעִיקָּר בְּלֵיל שַׁבָּת, בַּמִּלְחָיָיה: בְּצַד אֶחָד מֶלַח וּבַצַּד הַשֵּׁנִי אֵזוֹב. (יִתְרוֹ תש"פ; סוֹד הָאֵזוֹב תש"פ)

שְׁאֵלָה 3 לֹא רְעֵבִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת – לְוַותֵּר עַל מְלַוֶּוה מַלְכָּה?

תְּשׁוּבַת הָרַב: לֹא הוֹלְכִים לִישׁוֹן בְּלִי לֶאֱכוֹל לֶחֶם – "לֶחֶם עִם מַשֶּׁהוּ, עִם זֵיתִים". וְסִיפֵּר הָרַב שֶׁחָכָם בֶּן צִיּוֹן אָמַר לוֹ: שָׂם אֶת הַלֶּחֶם עַל הָאֵשׁ, שָׂם עָלָיו שֶׁמֶן זַיִת וּמְפַזֵּר זַעְתָּר, "וְאוֹכֵל אֶת זֶה מַעֲדָן בְּלֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת". (בֵּית הַכְּנֶסֶת סוֹדֵאי, שַׁבָּט תשפ"ו)

הֲלָכוֹת מִתּוֹךְ הַשִּׁיעוּר

1. **בִּרְכַּת הָרֵיחַ עַל הָאֵזוֹב:** מְבָרְכִים "בּוֹרֵא עִשְׂבֵי בְּשָׂמִים", כִּי הָאֵזוֹב הַמָּצוּי מִתְקַיֵּים לְאוֹתָהּ שָׁנָה. (שו"ת דּוֹרֵשׁ צִיּוֹן)
2. **אֲכִילַת הָאֵזוֹב:** כָּתַב רַבֵּנוּ הָאָר"י: מְבָרְכִים עָלָיו "שֶׁהַכֹּל" – וְרַק אֵזוֹב שֶׁבָּטוּחַ שֶׁאֵין בּוֹ תּוֹלָעִים. וְזַעְתָּר מוּכָן מִן הַשּׁוּק – צָרִיךְ הֶכְשֵׁר עַל כָּל הַמַּרְכִּיבִים. (סוֹד הָאֵזוֹב תש"פ; יִתְרוֹ תשפ"ד)
3. **זַעְתָּר בְּפֶסַח:** טוֹב לְהַנִּיחַ עֲנַף זַעְתָּר עַל הַשּׁוּלְחָן בְּלֵיל הַסֵּדֶר – "בְּפֶסַח עוֹד יוֹתֵר" – שֶׁיִּהְיֶה שָׁמוּר כָּל הַשָּׁנָה. אֲבָל לֹא זַעְתָּר טָחוּן מְעוֹרָב, שֶׁמְּעָרְבִים בּוֹ פֵּירוּרֵי לֶחֶם; קוֹנִים עֲנָפִים. (בְּדִיקַת חָמֵץ; לֵיל הַסֵּדֶר תשפ"ה)
4. **אֲגוּדַּת אֵזוֹב:** "אֵין אֲגוּדָּה פָּחוֹת מִשְּׁלוֹשָׁה בַּדִּים" – הַכֹּהֵן לוֹקֵחַ שְׁלוֹשָׁה בַּדֵּי אֵזוֹב לְהַזָּאָה. (פָּרָשַׁת פָּרָה תשפ"ה)

פִּנַּת הַיְלָדִים

מִשְׂחָק 1: אֵיפֹה הָיָה הָאָזוֹב?

חִבְּרוּ בְּקַו כָּל מְאוֹרָע לַפָּסוּק שֶׁלּוֹ.

1. יְצִיאַת מִצְרַיִם	א. "וְעַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יֹצֵא בַּקִּיר"
2. טָהֳרַת הַמְּצוֹרָע	ב. "וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב"
3. פָּרָה אֲדֻמָּה	ג. "וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם"
4. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ	ד. "וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזוֹב"

מִשְׂחָק 3: מִצְאוּ אֶת הַמִּילִים

חַפְּשׂוּ בְּשׁוּרוֹת וּבַטּוּרִים.

ז	ע	ת	ש	ר	ב	ת	ד
ע	נ	ו	ו	ה	ק	ש	ק
ש	ז	מ	ל	ח	ל	ו	ד
צ	ט	ג	ק	ב	ר	ל	ז
א	ה	א	ע	ת	צ	ח	נ
ז	ר	ר	כ	ס	ק	ן	ס
ו	ה	ז	ל	י	ח	ו	ח
ב	ג	ק	י	פ	ע	כ	ס

אֵזוֹב · זַעְתָּר · שַׁבָּת · מֶלַח · אֶרֶז · שׁוּלְחָן · עֲנָוָה · טָהֳרָה

מִשְׂחָק 2: חֶשְׁבּוֹן הָאוֹתִיּוֹת

לְכָל אוֹת יֵשׁ מִסְפָּר. כַּמָּה עוֹלָה הַמִּילָה אֵזוֹב?

א	ז	ו	ב
1	7	6	2

א + ז + ו + ב = _____

תְּשׁוּבוֹת: מִשְׂחָק 1: 1–ב, 2–ד, 3–ג, 4–א. מִשְׂחָק 2: 16. כָּךְ אָמַר הָרַב: "אֵזוֹב – גִּימַטְרִיָּה 16".

סִיפּוּר: הַשַּׁקִּית שֶׁבַּכִּיס שֶׁל הַחִיד"א

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

הַחִיד"א הָיָה יְפֵה תֹּאַר וִיפֵה מַרְאֶה, וְהָיָה דּוֹרֵשׁ שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת בְּעַל פֶּה – "כְּמוֹ נְרוֹת חֲנוּכָּה, הוֹלֵךְ וּמוֹסִיף".

הוּא הִסְתּוֹבֵב הַרְבֵּה בָּעוֹלָם, וַאֲנָשִׁים הָיוּ בָּאִים לְהִסְתַּכֵּל עָלָיו, וְהוּא חָשַׁשׁ מֵעַיִן הָרַע. מָה עָשָׂה? כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "מַעְגָּל טוֹב" שֶׁהָיָה שָׂם בְּכִיסוֹ שַׁקִּית קְטַנָּה שֶׁל זַעְתָּר, כְּדֵי שֶׁתִּשְׁמוֹר עָלָיו.

וְהָרַב שָׁמַע אֶת זֶה גַּם מִמָּרָן חָכָם עוֹבַדְיָה, שֶׁאַפִּילוּ רָמַז שֶׁגַּם הוּא עוֹשֶׂה כָּךְ. (כּוֹחָהּ שֶׁל תּוֹרָה, מַרְחֶשְׁוָן תשפ"ו; "מַעֲלַת הַזַּעְתָּר")

קְלָפִים לַעֲבוֹדָה אִישִׁית

גִּזְרוּ אֶת אַרְבַּעַת הַקְּלָפִים לְאָרֶךְ הַקַּו הַמְּקֻוְקָו, בַּחֲרוּ קְלָף לְכָל שָׁבוּעַ וְהַנִּיחוּ אוֹתוֹ בְּמָקוֹם נִרְאֶה.

"יַשְׁפִּיל עַצְמוֹ מִגַּאֲוָתוֹ כְּתוֹלַעַת וּכְאֵזוֹב" (רש"י ויקרא יד, ד) – זוֹ תַּקָּנָתוֹ שֶׁל הַמְּצוֹרָע.

עַל פִּי שִׁעוּרָיו שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצַפִּי

לַעֲבוֹדָה אִישִׁית: בְּאֵיזֶה מָקוֹם נָווֹתַר הַשָּׁבוּעַ עַל הָ"אֲנִי", וְנִשְׁמוֹר אֶת הַפֶּה מִלְּשׁוֹן הָרַע?

הַסּוֹדוֹת לְהַצְלָחָה שֶׁלְּךָ · yoursuccesstoolbox.com

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טָבַע בְּטֶבַע הַבְּרִיאָה כָּל מִינֵי רְפוּאוֹת – וְגַם עֲשָׂבִים שֶׁמִּגְרָשִׁים מַזִּיקִים.

עַל פִּי שִׁעוּרָיו שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצַפִּי

לַעֲבוֹדָה אִישִׁית: עַל אֵיזֶה צֶמַח רֵיחָנִי נְבָרֵךְ הַשָּׁבוּעַ "בּוֹרֵא עִשְׂבֵי בְּשָׂמִים" בְּכַוָּנָה?

הַסּוֹדוֹת לְהַצְלָחָה שֶׁלְּךָ · yoursuccesstoolbox.com

בְּעֶרֶב שַׁבָּת שׁוֹפְכִים מַיִם רוֹתְחִים עַל אֵזוֹב – "חֲלִיטָה" – וְשׁוֹטְפִים בָּהֶם פָּנִים, יָדַיִם וְרַגְלַיִם: תִּיקּוּן גָּדוֹל. (רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים, כְּפִי שֶׁהֵבִיא הָרַב)

עַל פִּי שִׁעוּרָיו שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצַפִּי

לַעֲבוֹדָה אִישִׁית: מָה נָכִין הַשָּׁבוּעַ לְכְבוֹד שַׁבָּת שֶׁעָה מוּקְדָּם יוֹתֵר?

הַסּוֹדוֹת לְהַצְלָחָה שֶׁלְּךָ · yoursuccesstoolbox.com

כִּיצַד לְכַוֵּון לִפְנֵי קִיּוּם מִצְוָה

לִפְנֵי שֶׁמַּתְחִילִים:

א. לְהַרְהֵר בְּתִשּׁוּבָה. (הָרַב בִּנְיָהוּ שְׁמוּאֵלִי)

ב. בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הַנִּפְטָרִים וְהַחַיִּים. (הָרַב אַבְרָהָם זַרְבִּיב)

הָרַב מוּצַפִּי בְּשֵׁם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

- א. מַעֲשֶׂה: לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּצְוֹות. מְקַבֵּל נֶפֶשׁ.
- ב. דִּיבּוּר: אִם זוֹ בְּרָכָה, אָז לְבָרֵךְ כָּרָאוּי. הַרְהֵר מְקֻיָּם מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה. מְקַבֵּל רוּחַ.
- ג. כַּוָּנָה: לְשֵׁם קִיּוּם מִצְוֹות. מְקַבֵּל נְשָׁמָה.
- ד. מַחְשָׁבָה: לְשֵׁם שָׁמַיִם. מְקַבֵּל חַיָּה.
- ה. רְעוּתָא דְּלִיבָּא= שֶׁיִּשְׁמַח בְּמָקוֹם הַמִּצְוָה. יוֹתֵר מִכָּל הַוֹּן שֶׁבָּעוֹלָם. מְקַבֵּל יְחִידָה.

הַסּוֹדוֹת לְהַצְלָחָה שֶׁלְּךָ · yoursuccesstoolbox.com